

JLS-Nytt

Jämmtlands Lokalthistoriker och Släktforskare

Nr 4 - 2012

Årg. 33 Nr 131

*En God Jul och ett Gott Nytt år
önskar styrelsen och redaktionen sina
medlemmar!*

Ordförande

Kerstin Ellert, Näcksta 276
830 23 Hackås, 063-77 02 21
kerstin.ellert@bredband.net

Vice ordförande:

Ingegerd Richardsson
Sollidenv. 73, 831 43 Östersund
063-12 30 52
ingegerd.richardsson@swipnet.se

Sekreterare

Pia Björnhed, Allégatan 20 K
831 37 Östersund, 063-10 27 76
pia.bjornhed@comhem.se

Kassör

Maud Tornving, Nyponvägen 21
831 62 Östersund, 063-10 19 41
tornving@telia.com

Ledamöter

Kerstin Grahn
Brogränd 22 A, 831 41 Östersund
063-51 94 25
kerstin.e.grahn@gmail.com

Kurth Malmberg, Gärde 220
834 98 Brunflo, 063-205 92
kurthmalmberg@hotmail.com

Ersättare

Brita Brännström, Hallonv. 27
831 62 Östersund, 063-12 62 25
hob.brannstrom@spray.se

Björn Holmström, Ugglev. 7
831 62 Östersund, 063-51 96 67
bjorn.holmstrom@passagen.se

Wido Lith, Räntmästarv. 6,
832 44 Frösön, 063-51 37 19
jbwilith@hotmail.com

Foton ursprung:

Framsida av Margareta
Olsson. Bild Rönnbär s. 2 från
bilder.alltinggratis.se/vaxter/
ronnbar-1097.htm
Bild s. 9 av Jan Liljesköld med
Lars Åström från Dis-Mitt som
informerar.

Revisorer

Villy Wiklund, 063-12 03 81
Örjan Löf, 063-519388

Revisorsuppleant

Elsa Åsberg, 063-12 08 18

Redaktör o Webbredaktör

Bo Svartholm, Frimans v 18,
832 54 Frösön
063-442 86, 070-627 6073
jamtrötter@gmail.com

Redaktionsgrupp

Inger Jonasson, Roddarv. 14 C
831 52 Östersund, 063-51 27 32
inger.jonasson@comhem.se

Margareta Olsson, Ärtvägen 120
831 62 Östersund, 063-12 15 47
margareta.olsson@lillsjon.net

Valberedning

Gun-Marie Blomqvist, 063-12 33 91
Urban Leijon, 070-589 95 72
urban.leijon@hem.utfors.se
vakant

Träffvärdar

Kerstin Ahlström, 063-10 97 19
Gun-Marie Blomqvist, 063-12 33 91
Inger Jonasson, 063-51 27 32
Wido Lith, 063-51 37 19
Sig-Britt Wahlström, 063-12 68 49

Programgrupp

Brita Brännström, 063- 12 62 25
hob.brannstrom@spray.se
Mary Öhrbom, 070-388 9966
mary1494@hotmail.com
Inger Broman, 063-128292,
inger.broman@telia.com

Medlemsavgift 2013

Fullbetalande medlem 175:-
Familjemedlem och ungdom
(under 25 år) 50:-
JLS plusgiro 28 91 92-7 samt
bankgiro 715-6706.

Önskas tidskriften istället som
PDF-dokument (i färg) kontakta
kassören, se ovan.

- 3 Ordföranden har ordet
- 3 Dikt av Berta Magnusson
- 4 Ett föreningshus har mycket att berätta
- 4 Upprop: Rädda våra socknar
- 5 Då änkan efter Konrad rådde sig fästman
- 6 Intervju med Birger Ekerlid
- 7 Birger Ekerlids böcker
- 8 Släktforskardagarna i Gävle
- 9 Begravda i Sverige och Namn åt de döda
- 10 Hjälpmedel för släktforskning
- 11 Presentationer
- 12 Programlistan

Hemsidesadress

www.genealogi.se/jamtland

Besöksadress:

Från 1 sept Landsarkivet

Ny postadress:

c/o Landsarkivet i Jämtlands län
Arkivvägen 1
831 31 ÖSTERSUND

JLS-Nytt utkommer 4 gånger/år, cirka den 20:e i månaderna februari, maj, augusti och november. Artiklar, efterlysningar mm skickas till någon i redaktionsgruppen via e-post eller vanlig post. OBS! Ange alltid källorna till de inskickade artiklarna. Tips och idéer om innehållet tages tacksamt emot. Manusstopp till nästa nr är 20 jan 2013.

Eftertryck av texter endast med författarens tillåtelse. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera insända bidrag.

Upplaga 360 ex

Ansvarig utgivare är Kerstin Ellert Näcksta, Hackås
Redaktör Bo Svartholm, Frösön
Tryck: Daus tryckeri Östersund

Ordföranden har ordet

Höstmörkret har kommit, vintertiden är här. Nu är det dags för släktforskning mer intensivt igen. JLS har kommit igång bra med vår verksamhet på Landsarkivet i Östersund. Vi känner oss väl mottagna och vi hoppas att Ni medlemmar också känner Er välkomnade. Ni är alla hjärtligt välkomna till JLS möten på Landsarkivet. Landsarkivet är också en samlingsplats för släktforskare och andra forskare alla vardagar dagtid. Ett besök på landsarkivet kan ge Dig mycket information som Du inte kan hitta framför Din dator hemma, så planera gärna in ett besök även utanför JLS programverksamhet.

På onsdagseftermiddagar kl 13-16 finns forskare från JLS på Landsarkivet för att hjälpa och handleda besökare.

Den 27 oktober var vi några som besökte släktforskardagen i Trondheim. De hade ca 300 besökare på Trondheims folkbibliotek. Vi visade norrmännen hur man söker i svenska källor. Många norrmän har rötter i Sverige, men uppgifterna var ofta knappa så det var inte alltid lätt att hitta det som de frågade efter. Det har i alla tider varit stort utbyte över gränsen Jämtland-Trøndelag. Till våren kommer antagligen några från Trondheim och visar oss i JLS vad som finns på Stadsarkivet i Trondheim, i Digitalarkivet på Internet och på den nya Trondheimsdatabasen som finns på CD.

Det ser vi fram emot. Jag vet att det finns många medlemmar i JLS som har norska anor.

Det är snart jul och då träffas många släktingar och vänner. Ge gärna bort ett medlemskap i JLS i julklapp – vi har presentkort. Hör av Dig till vår kassör om du önskar detta.

Kerstin Ellert

PS. HAR DU ÄNDRAT POSTADRESS ELLER E-POSTADRESS?
Glöm inte att anmäla detta till kassören!

Dikt av Berta Magnusson

Je öönsch je haadd e litta
jänsmässblom
ti hjartan mett når håstn
tapå kom

Ta håsta vill je ha e röynbla
kvar
så rött som aftanshimlen
jordåval

Å vintren han e lång å käll
å mårsk
men ändå minns je n som
e rimt e bjårsk

Ti minnan vill je gyym n
vår ma sol å kastvetravan
ma e ringölbol

Översättning:
jänsmässblom=midssommarblomster
röynbla=rönnblad
jordåval=jomensisst ringölbol=sädesärlebo

Östersund oktober 2012

Ett föreningshus har så mycket att berätta

Föreningsarkivet i Jämtlands län inleder nu, i ett projekt finansierat av Länsstyrelsen, en inventering av föreningshus och deras historia i länet. I projektet vill vi skaffa oss mer kunskap om föreningshusen, deras historia och hur de har använts. På sikt är tanken att en del av föreningshusen kan utvecklas till besöksmål på samma sätt som det lokala museet, hembygdsgården eller den lokala mathantverkaren har blivit.

Vi är nämligen övertygade om att föreningshusen har många intressanta historier att berätta om en bygds historia, kultur och nöjesliv. Det är ju i föreningshusen (t.ex. logelokalerna, missionshusen, Folkets Hus, bygdegården) människor har mötts för att lära sig förhandla, öva sig på att hålla sammanträden, diskutera, dansa, sjunga, spela, se på film och gå på fest och mycket annat. Med andra ord tror vi att föreningshusen rymmer många intressanta berättelser om det lokala föreningslivet, om föreningarnas verksamhet och inte minst de idéer som människor på olika vis kämpat för.

Det krävdes också ett stort engagemang för att bygga ett nytt föreningshus, så byggnaderna vittnar även om människors kampvilja och den gemenskap som fanns i föreningen, vilket också var en förutsättning för att byggnaden överhuvudtaget skulle kunna uppföras.

Hur har husen använts? Vilka historier finns i och om husen? Vad symboliserar husen? Vilken betydelse har föreningshuset haft och har i bygden? Vilka föreningar har varit/är verksamma i husen?

Hur går vi då tillväga för att få svar på dessa och andra frågor?

Det är här vi behöver er hjälp

och engagemang. I gengäld kan vi erbjuda er vår hjälp på olika sätt. Vi kommer bland annat att anordna kostnadsfria kurser om hur man forskar om sitt föreningshus historia, vilka källor som kan finnas, hur man berättar om sitt föreningshus (storytelling), hur man tar hand om och marknadsför sitt föreningshus men också hur man söker medel för restaurering och vård av föreningshuset.

Är du intresserad av att delta och/eller vill berätta om redan gjorda dokumentationer kontakta Margareta Olsson på tel: 063-77 64 24, 063-77 64 20 eller mejla margareta.olsson@faj.se.

Upprop: Rädda våra socknar

Att återinföra sockenområden med fasta territoriella gränser handlar inte om nostalgi, utan tvärtom om att trygga kontinuiteten i forskningen för framtiden. Sockenbegreppet är viktigt för att man ska kunna använda befolkningsstatistik i långa, obrutna tidsserier - vilket är viktigt inte enbart för historisk forskning utan också för forskning inom exempelvis medicin, ekonomi och samhällsvetenskap. Därför är kampanjen "Rädda våra socknar!" värd att ta på stort allvar.

Det svenska samhället vilar i hög grad på den gamla sockenindelningen, som skapades redan under tidig medeltid. Socknarna bildades under 1100- och 1200-talen. De svenska ortnamnen har sockenområdena som grund. Såväl den kyrkliga som den borgerliga kommunen har vuxit fram ur sockenområdena. Byggtraditioner, dialekter, sånger, seder och bruk utgår ofta ur socknarna. Därför är det naturligt att museernas och arkivens samlingar har sockenområdena som registerområden. På samma sätt är det exempelvis när det gäller folklivsforskning, medicinsk forskning och naturhistorisk forskning.

Att slopa sockenområdena som geografiska enheter är därför ett långsiktigt hot mot grundvalen för vår historia och vårt kulturarv. Ändå är det just detta som sker.

Rädda därför våra socknar!

Initiativtagare Harald Nilsson

Gå gärna in till www.upprop.nu/NRMK och fyll i ett uppsproppformulär! Bevaka utvecklingen på Rötter!

Då änkan efter Konrad rådde sig fästman.

Det flög ett rykte kring socken om att Konrads änka hade fästman. Förljudandet mottogs med fattning. Var inte elak mot änkan, sa man, den stackarn har det tillräckligt bedrövtligt ändå. Hade man kanske inte litet till mans känt sig manad att hjälpa henne när Konrad plötsligt föll ifrån på väg hem från torvtakten. Det hade blivit penninggåvor både från enskilda och Kyrkans syförening, smakbitar från slakten och avlagda kläder åt barnen. Byhandlarn hade varit hygglig och städlat änkan i handelsboden fredag och halva lördagen. Fast alla begrep ju, utom änkan förstås, att detta var rena omtanken från handlarns sida. Men änkan hade varit så rörande tacksam mot allt och alla, och nu ville någon gemen person fara med elakheter. Tackten lumpenhet mot den praktiga människan!

Men för allan del. Den lilla rultan till änka kände sig säkert smickrad över det befängda ryktet. Hon hade nämligen inte varit bland de mest eftersporda på äktenskapsmarknaden på den tiden det begav sig, sa de som mindes. För det mesta hade hon fått sitta och hålla uppsikt med de andra jäntornas handväskor under lördagsdansen, men som en Herrans välsignelse hade Konrad äntligen kommit på tanken att gifta sig. Så hon blev vådligt *sent* gift, sa man. Och som om inte det var illa nog; till råga på eländet hade hon blivit änka alldeles för *tidigt*.

Men ryktet om fästmannen återkom med förnyat styrka.

Änkan påstods ha varit synlig på Mickelsmarknaden i sällskap med en karl. Gummornas munnar stod vidöppna. Var det verkligen möjligt....? Vad kunde det i såfall vara för karl som la sig ut efter en 44 år gammal änka med två oförsörjda barn?

Svaret smög sig fram på okända stigar till lyhörda öron. Det sades vara en utomsöcknes karl som städslats vid såga. Ung såg han ut att vara, knappast mer än trettio. Tjuguåtta – nyss fyllda, upplyste bysömmerskan. När värsta häpenheten lagt sig kom man snart fram till att det förmodligen var en karl som var aningen klen till förståndet. Eller möjligtvis en som var litet supig av sig? Eller trodde han kanske att änkan hade pengar? Ack, vad han bedrog sig i så fall. Hela byn visste ju att Konrads änka var skuldsatt ända upp till taknocken i sin nybyggda kåk.

Änkan själv sa ingenting. Hon skötte sin syssla hos byhandlarn som vanligt och såg inte ut att ha en aning om att hon blivit högaktuellt i stugorna. Den utpekade fästmannen, som då och då måste göra sina inköp i handelsboden, granskades in på bara skinnet. Ung var han, så mycket var säkert. Motvilligt måste man erkänna att han även såg trevlig ut. Bonden som ägde sågen visste berätta att det var en duktig och pliktrogen karl som inte nyttjade starkt och var måttlig med snus och dylika njutningsmedel. Redlig med pengar verkade han också vara eftersom han inte begärt förskott på lönen en enda gång. – Ja, det

var i sanning en märklig karl.

Änkan, däremot, var mindre märklig. Tänkte man efter riktigt noga så måste man medge att hon i alla tider verkat en aning karltokig. För visst hade det väl alltid funnits något lättsinnigt i hennes ögon? Och så skrattade hon så gällt. Ja, redan vid konfirmationen hade hon utmärkt sig genom att komma till kyrkan i en klänning som var aningen kortare än andras. Och nu hade vansinnet slagit ut i full blom. En evig lycka var det att Konrad hade fått lämna det jordiska i god tro för fyra år sedan. Och redan var änkan på jakt efter en ny karl. Hon borde veta skam!

Vreden och föraktet nådde sin höjdpunkt när en kvinna, på väg hem från Bönhuset sent en kväll, upptäckte en herrcykel i änkans syrenberså. Tvi vale för det leda stycket! Barnungarna borde tas ifrån henne, det vore inte mer än rätt!

Änkan själv såg fasligt förnöjd ut. Se, så hon gick där bakom disken hos byhandlarn och vickade på sin fläskiga bak! Hon trodde förstås att hon såg bra ut med sitt ny-permanentade hår, men ack vad hon bedrog sig! Nej, det var rentav förskräckligt vad änkan blivit gammal och ful på sistone. Att man inte hade tänkt på det förut. Lös i köttet hade hon blivit, och infallen kring munnen. Och nog syntes det att *hon* inte hade tid att sova på nätterna så rynkig och påsig som *hon* hade blivit kring ögonen. Det är just ett grant fästfolk, sa man. Änkan ser snart

lika gammal ut som mor sin.

På sensommaren året efter kunde lokaltidningen meddela att änkan hade gift sig med sin utsocknes karl samt att daglönare Lundgrens hustru hade gått ur tiden. Det sista var för bedrövtligt. Lundgren som var en sådan snäll och beskedelig karl. En som aldrig

slagit sin hustru eller brukat hårda ord. Tretton barn hade de fått. Femton var annars det exakta antalet, sa de som visste. Det hade blivit ett par snällresor också. Och nu var Lundgren änkemamman och ensam. Ack ja, Herren gav. Herren tog.

Några veckor senare flyttade bysmedens ogifta syster in hos

Lundgren. Det var då för väl! Nu hade Lundgren någon som lagade äta åt sig, höll efter kläderna och såg till att han flidde sig till helgmålsringningen. För vad begrep sig väl en karl på slikt? – Lovat vare Herrens Namn!

Inga Forsberg

Birger Ekerlid – journalist och författare

Vid släktforskarföreningens medlemsmöte i november berättade Birger Ekerlid om sin senaste bok "Krångede i kraftens tid", en bok som förmedlar den "Klondykekänsla" som fanns i detta samhälle under 1930- och 1940-talet.

För att få veta mer om mannen bakom boken stämde vi träff på Jantli Café – var annars kan man så tydligt höra historiens och lokalhistoriens vingslag. Det kändes "agasamt" för en lekman att möta ett proffs för en intervju. Det blev dock ett givande samtal med en intressant person.

Birger föddes i Krångede 1948 där hans far, som ursprungligen kom från Offerdal, hade en lanthandel. Efter avslutad folkskola blev det fortsatta studier vid Realskolan i Hammarstrand, där han övergick till den grå mössan 1964. Sedan väntade handelsgymnasiet i Östersund. Att valet föll på handelsgymnasium berodde inte på att Birgers håg stod till handelsverksamhet utan på att man där hade möjlighet att läsa mer språk och mindre matematik. Redan under gymnasietiden var siktet inställt mot journalistyrket. Karriärvägar är ju som bekant inte alltid raka utan kan ta lite omvägar. Birger

påbörjade journalistutbildning i Göteborg men hoppade av efter en termin och började i stället vid Stockholms universitet där han avlade en fil. magexamen i engelska, nordiska språk och litteraturhistoria. Han avlade också lärarexamen och började arbeta som lärare. 1977 fick han möjlighet att återvända till fädernebygden som lokalredaktör för Länstidningen i Hammarstrand. Cirkeln var sluten och Birger var åter inne på journalistbanan. Detta var början till ett yrkesliv i informationens och kommunikationens tjänst. I egenskap av lokalredaktör och ledarskribent har han skrivit omkring 10 000 artiklar.

Hans meritlista är lång och varierande. Han har t.ex. rört sig i maktens korridorer under fem år som politisk sakkunnig hos Margareta Winberg både på jordbruksdepartementet och på arbetsmarknadsdepartementet.

Birgers genuina intresse för historia och släktforskning har

lett in honom på en annan bana – författarens. Han är fascinerad av historia och utvecklingen inom olika områden. Detta har, förutom boken om Krångede, resulterat i böckerna "Fattiga som de voro" om Stor-Nila och Lill-Docka (se sid 7) och "Separatorn". Birger arbetar f.n. med den tredje boken i triologin. Den boken kommer att omfatta perioden 1930 och framåt.

Fritiden ägnar Birger åt familjen. Han är gift, har tre barn och sex barnbarn. Blir det tid över läser han mycket, löser korsord, spelar bridge och ägnar sig åt friluftsliv.

Inger Jonasson

Stor-Nila och Lill-Docka blir musikal

Berättelsen om de sägenomspunna samerna Stor-Nila och Lill-Docka ska bli musikal.

Författaren Mikael Niemi och kompositören Per Eglund svarar för text och musik. Högstadiel elever i Storumans kommun engageras i arbetet.

Musikalen ska sättas upp på flera platser i Västerbotten under år 2014, däribland på Norrlandsoperan i Umeå, som under det året är europeisk kulturhuvudstad.

– Vi vill öppna nya dörrar för ungdomarna, säger Duncan Kemp, idégivare, musklärare och ordförande i Kulturakademien i Storuman. Han är samordnare tillsammans med Kaarina Åström, rektor och kultursamordnare inom Storumans kommun.

– Det finns många starka berättelser i vår egen lokalhistoria, säger hon.

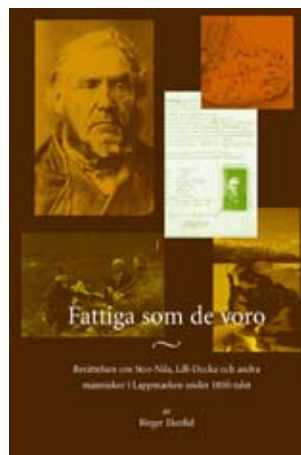
För mer information om musikalen, se <http://www.umea2014.se>

Musikalen bygger på innehållet i dokumentärromanen *Fattiga som de voro*, som gavs ut 2007. Boken är slutsåld, men en andra upplaga kommer att finnas färdigtryckt i mitten av november 2012.

Priset är 200 kronor inkl. frakt. Rabatt ges vid beställning av minst fem exemplar.

Kontakta Birger Ekerlid för beställning eller ytterligare upplysningar. Mer information om boken och projektet finns på hemsidan www.birgerekerlid.se

Firma Birger Ekerlid
Nedre Hantverksgatan 2
831 36 Östersund
Tel. 063-10 65 50
Mobil: 070-526 57 60
E-post: birger.ekerlid@bredband.net
Hemsida: www.birgerekerlid.se

OMDÖMEN OM BOKEN:

"Boken innehåller allt som kan fånga läsarens intresse. Där finns kärlek, mord, tragiska levnadsöden och glädje." (Pär Lindgren i Samefolket)

"Birger Ekerlid är en skicklig berättare och har lagt stor möda vid dokumentationen" (Torgny Jonsson i Östersunds-Posten)

"En fängslande och färgstark skildring". (Hans Mebius i Länsstidningen Östersund).

"Jag vill starkt rekommendera er att läsa den här boken." (Anneli Kråik i sin blogg i Västerbottens-Kuriren)

LÄS ÄVEN UPPFÖLJAREN SEPARATORN!

"Välskriven dokumentärroman med trovärdiga människoskildringar och en stark tidskänsla" (Bibliotekstjänst)

Släktforskarlagarna i Gävle 24-26 augusti 2012.

Dagarna var som vanligt trevliga tillställningar. Släktforskare från hela landet träffas under en helg varje år. Det började på fredagen med ordförande-, redaktörs- och studieledarkonferenser. Det är viktigt att ordförandena i de olika föreningarna får en chans att träffas och utbyta åsikter och resonera om både ”gott och ont”. Det är också viktigt att vi får träffa ledningen i Släktforskarförbundet.

Jag deltog i ordförandekonferensen där ordföranden Barbro Stålheim pratade om *Hur mår förbundet?* och *Vad har vi gjort sedan sist och vad är på gång?*, Daniel Berglund pratade om IT – hemsidor och andra datatekniska frågor, kansli- och ekonomichefen Britta Lepp pratade om *Hur går det med ekonomin?*, Johanna Berg från Digisam pratade om *Samordna digitaliseringen – går det?* - Digisam - samordningssektariatet för digitalisering, digitalt bevarande och digitalt tillgängliggörande av kulturarvet.

Slutkonstaterandet från konferensen blev för mig att förbundet mår bra, att ekonomin nu är god och att digitaliseringen sakta går framåt.

Den nya skivan *”Begravda i Sverige”* är släppt och den nya *”Sveriges dödbok”* kommer om några år. Det är den och egenproducerade böcker som de närmaste åren kommer att ge inkomst till Förbundet. Hemsidan Rötter och dess databaser läggs på nya servrar och moderniseras.

Nästan alla föreningar har tappat medlemmar och det kommer att vara en stor utmaning att få flera medlemmar de kommande åren. JLS fick flera nya medlemmar efter Expo norr, men vi har även tappat många medlemmar

det sista året. Vi hade två informationsträffar i början av hösten för de som anmälde intresse på Expo norr.

Föreläsningsprogrammet lördag - söndag var som vanligt fullspäckat. Temat var *”Resor i tid och rum”*. Det var kö till föredragen och alla som ville fick inte alltid plats. Det är svårt att välja vad man vill höra på eftersom det är flera intressanta föredrag parallellt. Här är ett litet axplock från föredragen:

Maja Hagerman om *”Om konsten att uppfinna sina förfäder”*. Hon var i Östersund genom Kulturföreningar i samverkan för några år sedan och berättade om sin bok *”Det rena landet”*. Nu hade hon lagt till lite från sin senaste bok om utgrävningarna i Uppland.

Hans Hanner berättade om Inrikespass. Han har varit hos oss på JLS och berättade om detta.

Lars Ericson Wolke berättade om *”Soldatforskning – finn dina militära förfäder”*. Samtidigt släppte Förbundet hans nya bok om soldatforskning och han signerade boken.

Geoffery Fröberg Morris berättade om *”Vad lockade emigranterna till de olika platserna i Amerika?”*. Intressant vilka saker som lockade i olika delar av Amerika.

Torsten Johansson från KB berättade om hur man kan söka i olika digitala tidningar.

Bo Hazell berättade utifrån sin bok om resandefolket. Han har dragit två fulla hus i Östersund på After Work, så många i Östersund har haft tillfälle att höra honom berätta om detta.

Maud Wedin berättade om *”Skogsfinnarna i Skandinavien – en resa i tid och rum genom 400 år”*.

På förbundsstämman lördag e.m. togs ett uttalande om att bevara socknarna. Hoppas att många av er har skrivit under det upprop som finns (s. 4) nu i höst om hur viktigt det är att bevara socknarna. Det är en katastrof om sockenbegreppet försvinner och kommun blir minsta enhet. Hur ska vi släktforskare hitta rätt om en person bor i en by och det bara står vilken kommun han är född i och bor i.

Barbro Stålheim omvaldes till Förbundsordförande, ekonomin och verksamhetsberättelsen godkändes och budget och planering för kommande år godkändes också.

Vid den stora festen lördagskväll på Järnvägs museet i Gävle delades ut olika priser. Underhöll gjorde Gävle Big band.

Kerstin Ellert

Intressanta utställningar i Gävle

Där fanns representanter för ”kyrkboksleverantörerna”: SVAR, ADOnline, Ancestry och Genline samt för programtillverkarna, främst DIS med Disgen. DIS-MITT som var medarrangör ville främst ha kontakt med Disgenanvändare och använde samma teknik som JLS på mässan i juni. Man delade ut provkakor av bark- och ärtbröd och bjöd på svagdricka. Representanter

fanns också för DIS-Norge samt dess regionförening DIS-Sör-Trøndelag. Den sista föreningen har vi hälsat på nu i oktober och en representant därifrån har hälsat på oss i samband med DIS-MITTs 20-års firande 17/11. Vi hoppas någon norrman återkommer till Släktforskningens Dag i mars och redogör för norska förhållanden. För övrigt var många föreningar representerade som sålde olika databaser.

Bo Svartholm

Begravda i Sverige version 2

Ny version av denna DVD släpptes under Släktforskardagarna i augusti. Man kan då beräkna att registrerade gravar har för Jämtlands län ökat med 77 % sedan förra utgåvan 2009. Inte bara fler församlingar har anslutit sig till utgivningen utan fler dödsfall har ju skett sedan version 1 gavs ut. Församlingarna i kommunerna i Berg, Bräcke, Härjedalen, Ragunda, Strömsund och Östersund är helt klara.

I Krokoms kommun är bara Föllingebygdens församling kompletta och saknas gör Alsen, Aspås, Näskott, Offerdal, Rödön, Offerdal och Ås.

I Åre kommun saknas Kall och Åre församling.

Detta innebär att 9 st församlingar saknas av cirka 67 st församlingar totalt.

Totalt sätt finns det för Jämtland 132 292 gravar inkl urnor i minneslundar som är bokförda.

Projektet Namn åt de döda

Projektet Namn åt de döda fortsätter med kompletterande registreringar för kommande ”Dödslista”. Den planeras komma ut 2014 om tillräckligt med frivilliga registreringar görs. En hel del registreringar har redan gjorts sista tiden, främst för tiden 1901-1946. Släktforskarförbundet har centralt låtit fotografera de oskyddade delarna till sidor som har sekretess efter 1941 bl.a. på vårt landsarkiv.

Det går då att sitta hemma med ADOnline och SVAR samt kopiorna och hjälpa till med kompletterande registrering.

Alla församlingar i kommunerna Berg, Bräcke och Krokoms kommun är klara.

I Härjedalen är merparten av församlingarna klara men fattas gör Lillhärdal, Ljusnedal och Tännäs. Ragundas alla församlingar är bokade.

I Strömsund bör man jobba med Bodum, Fjällsjö, Gåxsjö och Ström och i Åre kommun är Undersåker kvar.

I Östersunds kommun finns mycket att göra, nämligen Brunflo, Frösö, Häggenås, Kyrkås, Lit, Sunne samt Östersunds församling.

Den som vill sätta sig in i arbetet kan prova ett mindre jobb t.ex för perioden 1947-1970 och hjälpa till med komplettering för Frösö, Fors, Sunne och Ljusnedal. För dessa gäller det att spåra födelseförsamlingar och civilståndsdatum, helt eller delvis.

Se vidare instruktioner och kontakter på Rötters hemsida, dvs www.genealogi.se.

Bo Svartholm

För Novisen: Hjälpmedel för släktforskning

Riksarkivet samt Landsarkiven (underställda Riksarkivet) har originalhandlingar dvs alla ursprungliga böcker och andra dokument. Ref. www.riksarkivet.se

Många av kyrkböckerna är fotograferade av mormonerna under 1950- och 1960- talen. Fotografierna är sedan omgjorda till mikrokort. Man kan studera dessa gratis på alla landsarkiv.

De flesta filmer är sedan skannade och kan nås gratis på arkiven. Man också nå dessa via abonnemang hos www.svar.riksarkivet.se (kallad SVAR). Riksarkivet nyfotograferar och skannar också nya volymer. Man har indexerat många volymer för ”åren”. Men SVAR har mycket annat också.

Andra företag har också skannat och ev. nyfotograferat kyrkböcker.

ADOnline, www.arkivdigital.se har nyfotograferat kyrkböcker i färg och lagt ut dessa som bilder för abonnemang eller för försäljning (som CD/DVD per volym). Man har digitaliserat längre fram i tiden än vad SVAR har hunnit göra.

[Genline, www.genline.se](http://www.genline.se) har också använt samma bilder som mormonerna och låtit skanna dessa. Kvaliteten är dock sämre än vad SVAR har. Man har indexerat byar, dvs man kan söka på byar inom en socken.

Genline är uppköpt av Ancestry men ännu en tid kan man få abonnemang hos www.genline.se men övertas successivt av www.ancestry.se. Innehållet finns även med i internationella www.ancestry.com.

När man tar abonnemang i Sverige så kan man ofta ta för kortare (ned till timmar) eller längre tid. Är man med i släktforskarföreningar så får man rabatt (discount) för abonnemang hos ArkivDigital, Genline och Ancestry. Även SVAR har rabatt ibland. Dessutom brukar alla företag (även SVAR) erbjuda 1-2 gratisdagar då man i Sverige har Släktforskningens dag (omkring 17 mars), Släktforskardagarna i slutet av augusti och Arkivens dag (cirka 10 november). Dessa brukar

vara lördagar, ibland även söndagar. Alla företag utom Ancestry har tidsbestämda abonnemang. Till Ancestry måste man tyvärr lämna ut bankuppgifter och i vissa fall kan man tyvärr få fortlöpande abonnemang.

Vill man inte använda Internet och skannade bilder på distans, så kan man åka till SVAR i Ramsele (nära Strömsund i Jämtland) eller Leksand och betala för att sitta med släktforskning och dels använda mikrokort och dels datorer (för abonnemangen ovan). Dessa platser har mikrokort för hela Sverige. Ref. www.slaktforskarcentrum.se, samt www.slaktforskarhus.se. Har man släktingar huvudsakligen från ett område i Sverige, kan man åka och forska på det tillhörande landsarkivet (i Stockholm och Malmö Stadsarkiven där).

Det finns en hel del CD/DVD skivor som är nyttiga. Dessa kan man köpa hos ”Rötters bokhandel” dvs www.genealogi.se eller hos DIS, www.dis.se eller hos SVAR, www.svar.riksarkivet.se. SVAR har varit ansvariga för *Sveriges befolkning 1880, 1890, 1900, ev. 1910* (finns även inom abonnemanget hos SVAR) och motsvarar Folkräkningar (Folketellingar). Sveriges Släktforskarförbund har via ”Rötter” givit ut *Sveriges befolkning 1970, 1980, 1990* men även *Sveriges Dödbok 1900-2009*. Sistnämnda är ej komplett än. Nästa upplaga kommer tidigast 2014. Man har även nytta av *Begravda i Sverige*, senast utgiven 2012. Medlemskap i svenska föreningar ger rabatt för CD/DVD (och böcker) från Sveriges Släktforskarförbund.

Bo Svartholm

Om Ingermanland och "Ett folk på flykt"

Föredrag av Toivo Comén den 4 december.

Vilka är Ingermanländarna? Var kommer dessa ifrån och vad hände med dem under 1900-talet? Toivo Comén berättar om sitt folk, sin släkt och familj. En berättelse om Stalintidens terror, den nazistiska ockupationen och flykten till Sverige.

De finska ingermanländarna har sen sextonhundratalet bott i ett område längst in i finska viken, där bland annat S:t Petersburg ligger. Ett folk som under nittonhundratalet drabbades av Stalintidens

Foto: Ann-Charlotte Nilsson Eisfeldt

terror med deportationer och avrättningar av tusentals människor, nazisternas ockupation och Leningrads belägring, då flera av Toivo Coméns släktingar dog. Toivos pappa slaktade den sista kon vintern innan familjen flydde till Estland och sedan vidare till Finland.

Toivo berättar om hur flera släktingar hamnade i arbetsläger och om flera dramatiska flykter.

Efter fredsavtalet med Finland 1944 krävde Sovjet att de ca 60.000 ingermanländarna som flytt till Finland skulle komma hem och att de skulle få tillbaka sina gårdar. Omkring 55.000 återvände, med de transporterades i stället till Sibirien och sydöstra Sovjet.

När Toivo var fyra år gammal flydde han och hans familj till Sverige.

toivo.comen@hotmail.com

Herr Ola i Trång

Föredrag 8 januari

Nils-Bertil Nilsson från Trång i Alsens socken har, liksom många andra jämtar stött på "Herr Ola i Trång" i sina släktutredningar. Nils-Bertil är inte aktiv släktforskare, men har fascinerats av sin bygds historia och dit hör Herr Ola i Trång.

Nils-Bertil är född och uppvuxen på en gammal släktgård som för några hundra år sedan ägdes av Ola. I stället för att bli aktiv jordbrukare utbildade han sig till apotekare

och arbetade därefter som försäljningschef i ett amerikanskt läkemedelsföretag innan han för 33 år sedan återvände till sin hemgård. Därifrån bedrev han fram till sin pensionering klinisk läkemedelsforskning i sitt egna företag.

Intresset för hembygden tog sig bland annat uttryck i att engagera sig i utvecklingen för att Trångsviken skulle bli ett samhälle med framtidstro och tillväxt.

Det finns få källor om Herr Ola i Trång, men sägnerna är desto flera. Hur skulle han uppfattats idag? Som ett föredöme, eller dess motsats? Eftersom källorna är få, kommer föredraget snarare att ta sig formen av ett kåseri än ett redovisande av dokumenterade fakta.

nbfarm@nbfarm.nu

Avsändare:
 JLS
 c/o Maud Tornving
 Nyponvägen 21
 831 62 Östersund

Tid och plats	Aktivitet
Tisdag 4 december kl. 18.00 Glögg med mingel 17.30 - 18.00 Landsarkivet	Om Ingermanland och Ett folk på flykt Toivo Comén Se sid 11 Lotteri (ta gärna med vinster)
Tisdag 8 januari kl. 18.00 Landsarkivet	Herr Ola i Trång Nils-Bertil Nilsson Se sid 11
Måndag 14 januari kl. 13.00 Landsarkivet	En pigas liv Elisabet Jämting
Tisdag 5 februari kl. 18.00 Landsarkivet	Föremålen berättar Ta med en sak och berätta dess historia! Margareta Olsson och Anita Brandén
Måndag den 18 februari kl. 13.00 Landsarkivet	Fader okänd Personal från Landsarkivet ger tips om hur man kan söka vidare. Erfarenhetsutbyte.

Vi tar gärna emot texter för publicering. Kontakta redaktionen!